Helsedirektoratet

Returadresse: Helsedirektoratet, Postboks 220 Skøyen, 0213 Oslo, Norge

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.
Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:	
Vår ref.:	19/41821-11
Saksbehandler:	Kristina Therese Klæboe
Dato:	02.06.2022

Svar på Helsedirektoratet sin tolkning av salg av alkoholholdig drikk fra ubetjente kasser og butikker

Helsedirektoratet viser til henvendelse av 8.11.2021 vedrørende direktoratets uttalelse av 22.10.2021 om salg av alkoholholdig drikk fra ubetjente kasser og butikker og direktoratets foreløpige svar av 8.12.2021.

Distriktssenterets bemerkninger
Det fremgår at Distriktssenteret er kjent med at det har oppstått en usikkerhet hos enkelte Merkurbutikker, dagligvarekjedene og i kommuner om i hvilken grad selvbetjente kasser og butikker følger regelverket som regulerer salg av alkoholholdig drikk i butikk.

Videre ble det orientert om Merkur-programmet og pilotprosjekt «Fleksible åpningstider med ny teknologi» herunder gjennomføring og erfaringer. Det bemerkes deretter at Helsedirektoratet i sitt brev datert 22.10.21 tar opp at alkoholholdig drikke ikke kan selges uten kontroll av en person som er fysisk til stede.

Det fremgår videre at Distriktssenteret mener at det er viktig at hver kommune vurderer hvert konsept på selvstendig grunnlag, da disse løsningene kan bygge på ulike teknologier og operative løsninger. Det påpekes at kommunens skjønnsadgang er svært vid når det gjelder å gi tillatelser, så lenge avgjørelsen er truffet på et saklig grunnlag, jf. alkoholloven § 1-7 a.

Det fremgår avslutningsvis at Distriktssenteret tidlig i prosjektet gjorde en vurdering av hva som skulle være Merkur-programmet sin rolle når det gjaldt regulatoriske spørsmål. Det ble konkludert med at dette ansvaret ligger hos den enkelte butikk som en naturlig del av butikken sin internkontroll.

Distriktssenteret har forelagt brevet fra Helsedirektoratet for Mat-Norge, som eier RMA-Teknologien. Mat-Norge bekrefter de erfaringene som Distriktssenteret har gjort i pilotprosjektet.

Helsedirektoratets bemerkninger:
Innledningsvis vil Helsedirektoratet påpeke at det ble vurdert som nødvendig å informere om regelverket som regulerer salg av alkoholholdig drikk i butikk på grunn av de senere års utvikling med selvbetjente kasser og butikker. Dette til tross for at direktoratet tidligere hadde uttalt seg om selvbetjeningsløsninger og salg av alkoholholdig drikk.

Helsedirektoratet
Avdeling levekår
Kristina Therese Klæboe
Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Direktoratet understreker at det i en uttalelse av 28.11.2019 som ble sendt til alle landets kommuner, statsforvaltere, aktører i dagligvarebransjen og aktører som utøver kontroll av butikker, fremgår at; "*Forbudet mot salg og utlevering av alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket kan etter direktoratets vurdering ikke ivaretas ved at det alene benyttes ubemannede, tekniske løsninger i betalingssituasjonen der gjennomføring av salget skjer. Forbudet innebærer med andre ord at bevillingshaver eller dennes ansatte må foreta en konkret vurdering av hvorvidt kunden det selges alkoholholdig drikk til er åpenbart påvirket av rusmidler.*"

Helsedirektoratet svarte også ut en henvendelse vedrørende ubetjente butikker fra Vaksdal kommune datert 2.7.2020 med tilsvarende vurdering og konklusjon. Brevet følger vedlagt.

Helsedirektoratet opprettholder sin tolkning om at alkoholloven ikke åpner for salgsformer hvor den som foretar vurderingen, og således skal sikre at salget ikke finner sted til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, ikke er fysisk til stede.

Sett opp mot alkohollovens formål, som er å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære, er det etter direktoratets vurdering naturlig at det stilles andre og strengere krav til salg av alkoholholdig drikk enn andre dagligvarer. Ved å åpne opp for at alkoholholdig drikk kan selges uten kontroll av en person som er fysisk til stede, vil dette være en form for salg som etter direktoratets vurdering er i strid med alkohollovens prinsipper. Salg av alkoholholdig drikk fra ubetjent butikk vil være en salgsform som krever en endring i dagens regelverk som regulerer salg av alkoholholdig drikk i butikk.

Direktoratet vil påpeke at når alkohollovens vilkår for å tildele bevilling er oppfylt, er det opp til kommunen, på fritt skjønn, å bestemme om bevilling skal gis. Dette innebærer imidlertid ikke at en kommune har skjønnsmyndighet til å sette alkohollovens bestemmelser til side og innvilge kommunale salgsbevillinger som strider imot regelverket.

Vennlig hilsen

Øyvind Giæver e.f.
avdelingsdirektør

Kristina Therese Klæboe
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET;Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Vedlegg: Brev til Vaksdal kommune av 2.7.2020